

DE LAGE LANDEN IN HET EERSTE
MILLENNIUM

ZESTIEN AANTREKKELIJKE
ONTDEKKINGSTOCHTEN

ZESTIEN TREKPLEISTERS

ASPEKT

Fascinerend Erfgoed

De Lage Landen in het eerste millennium

Aantrekkelijke ontdekkingstochten

A.C. Maas

Inhoud

Voorwoord

Achtergronden

Het bevorderen van fascinatie

- Uw fascinatie(s)
- Ontdekking van het eerste millennium
- Fascinatie van geschiedschrijving
- Fascinatie voor opvoeding en onderwijs

Inleiding

- Geschiedeniswetenschap
- Historische bronnen en overlevering
- Archeologische vondsten en bevindingen
- Vervalsingen
- Geschiedschrijving als eeuwige taak

Voorgronden

1 Kalkriese / Osnabrück: was Varus daar?

- 1.1 Huidige visie samengevat
- 1.2 Publicaties die te denken geven
- 1.3 Varus als bestuurder en rechter
- 1.4 Voorlopige balans

2 Deurne: een gouden helm in het veen: gevecht, ongeluk of offer?

- 2.1 Aanleiding: Herman Maas
- 2.2 Vondsten
- 2.3 Interpretaties van de vondsten
- 2.4 Voorlopige balans

3 Nijmegen: Bataven en Franken?

- 3.1 De oudste stad van Nederland
- 3.2 Enkele probleemsituaties
 - 3.2.1 Nijmegen en de Waal
 - 3.2.2 Ontmaskerde vervalsingen

- 3.2.3 Een bisschop van Nijmegen?
- 3.3 Bataven
 - 3.3.1 Bataven en Franken
 - 3.3.2 Cananefaten
 - 3.3 Noordwest-Franse Bataven?
- 3.4 Nijmegen zonder Karel de Grote
- 3.5 Voorlopige balans

4 Tongeren: waar vinden we Atuatuca?

- 4.1 Excursies door de bronnen
- 4.2. Enerverende pleidooien
 - 4.2.1 Tongeren
 - 4.2.2 Caestert
 - 4.2.3 Luik
 - 4.2.4. Aken
 - 4.2.4 Nideggen
 - 4.2.6 Venlo
- 4.3 Dowaaï / Douai?
- 4.4 Twee regio's?
 - 4.4.1 Atuatuca: Hoi-west
 - 4.4.2 Atuatuca: Hoi-Oost
- 4.5 Voorlopige balans

5 Doornik: kwamen de Franken uit Pannonië?

- 5.1 Vroege Franken
- 5.2 Gevestigde Franken
- 5.3. Sarmaten en Franken
- 5.4 Voorlopige balans

6 Groningen: Romeinen, Hunnen en Hunen?

- 6.1 Groningen een Romeins legerkamp
- 6.2 Flevum is niet Velzen
- 6.3 De slag bij Groningen tussen Hunen en Franken
- 6.4 Voorlopige balans

7 Duurstede: de metropool van de Friezen?

- 7.1 Actuele belichting Dorestad – Duurstede
- 7.2 Archeologische bevindingen
- 7.3 Historische bronnen
- 7.4 Alternatieven voor de lokalisering van Dorestad
- 7.5 Dorestad = Wijk bij Duurstede?
- 7.6 Andere (zee-) havens
- 7.7. Voorlopige balans

8 Deventer: afhankelijk van Utrecht?

- 8.1 Naar Deventer varen
- 8.2 Lebuïnus
- 8.3 Het bisdom Utrecht
- 8.4 Voorlopige balans

9 Utrecht: de bisschopszetel van Willibrord?

- 9.1 Traiectum Utrecht archeologisch
- 9.2 Traiectum Utrecht historisch
 - 9.2.1 Cartularium van Radbod
 - 9.2.2. Annalen van Egmond
- 9.3 Pleidooi voor Utrecht
- 9.4. Bonifatius en Utrecht
- 9.5 Bonifatius en Fulda
- 9.6 Voorlopige balans

10 Maastricht: de oudste stad van de Lage Landen?

- 10.1 Mythe van Sint Servatius
- 10.2 Maastricht en Willibrordus
- 10.3 Maastricht: vroegmiddeleeuws Traiectum?
- 10.4 Voorlopige balans

11 Oldenzaal: Balderik en Plechelmus?

- 11.1 Plechelmusplaats
- 11.2 Twijfelaars aan het woord
- 11.3 Heiligenlandschappen
- 11.4 Het netwerk: Echternach, Prüm en Odiliënberg, Utrecht
- 11.5 Balderikken
- 11.6 Archeologie van Oldenzaal e.o.
- 11.7 Voorlopige balans

12 Staveren: zaait Odulfus twijfel?

- 12.1 Staveren 950
- 12.2 Transgressies
- 12.3 Friese kusten
- 12.4 Odulfus conventioneel
- 12.5 Odulfus: Borgloon en Maastricht
- 12.6 Voorlopige balans

13 Eversham: in Engeland of Vlaanderen?

- 13.1 Beneden-delta van Rijn en Maas
- 13.2 Stroomgebied van de Schelde
- 13.3 West-Vlaamse kust en kustvlakte
- 13.4 Frans-Vlaanderen?
- 13.5 Naar Eversham
- 13.6 Voorlopige balans

14 Aken: het tweede Rome van Karel de Grote?

- 14.1 Karel conventioneel en mythisch
- 14.2 Karel kritisch
- 14.3 Actuele geschiedschrijving Aken
- 14.4 Aken archeologisch
- 14.5 Voorlopige balans

15 Zutphen: Saksen of Vikingen?

- 14.1 Oost-Nederland in het eerste millennium

- 14.2 Zutphen archeologisch
- 14.3 Hamaland / Chamaviland 300 – 800
- 14.4 Voorlopige balans

16 Worms: de stad van de Nibelungen?

- 16.1 Nibelungenlied
- 16.2 Nijvel – Waremme – De Eifel
- 16.3 Diederik van Bern
- 16.4 Hunnen, Hunnen en Bourgonden
- 16.5 Op zoek naar Siegfried
- 16.6 Nibelungen en Niflungen
- 16.7 Voorlopige balans

Nawoord